

”Gamle Adams” liturgi?

I de siste årenes debatt om fornyelse av kirkens liturgi og salmeskatt er det kommet innlegg fra kristne som er bekymret for at de nye forslagene f. eks. til syndsbekjennelse, dåpsliturgi og salmeutvalg tar mer hensyn til tidsånden enn til sannheten i Guds ord. De frykter formuleringer som formidler et stadig grunnere syn på oss mennesker som fortapte syndere og dermed tildekker sannheten om at bare Guds nåde og et helt nytt liv i Kristus vil gi oss del i frelsen. Biskop Halvor Nordhaugs innsigelse mot de foreslåtte vage formuleringene i den nye dåpsliturgien (Vårt Land 01.06.10) føyer seg inn i rekken av vaksomme blikk med fokus nettopp på fristelsen til å tilpasse Guds ord til en stadig mer hårsår tid.

Etter å ha fulgt med litt i debatten og sett noen av forslagene, deler jeg den bekymringen. Det aner meg at vi går mot en tid da selv det å sitere ”Den lille bibel” kan bli sett skjevt på fordi innholdet kan vekke anstøt. Der sies det klart at troen på Kristus berger oss fra fortapelsen. Hvor lenge tåler den moderne rike nordmann å få presentert korsets anstøt? Hvor lenge tåler vi å bli minnet om denne utvetydige Guds dom over vårt eget liv samtidig som troen på oppstandelsen til det nye livet i Kristus forkynnes med glede? Hvor lenge våger vi å tale sant om det som faktisk skjer i dåpen? Svikter liturgien her, faller en bastion for evangeliet i vår kirke og i vårt land.

Det finnes sikkert frustrerte kirkegjengere som sier at det er deprimerende å høre om vår medfødte syndighet og fortapthet i gudstjenesten og klager over at slike sannheter gjør at de går nedtrykt hjem. Man skulle jo gå oppløftet ut fra en gudstjeneste!

Ja, absolutt! Men her må vi si ja takk til begge deler! For hvem går hjem glad og hvem går hjem nedtrykt etter en gudstjeneste – dersom liturgi, salmer og preken virkelig har gjort sin gjerning? Jo – det gamle mennesket – ”gamle Adam” – går deprimeret, ja, døende hjem – druknet enda en gang slik han først ble det i dåpen! Men i troen på Kristus er vi også nye skapninger! Vi har lagt av det gamle mennesket og kledd oss i det nye! Vi er korsfestet med Kristus og født på ny! ”Vi lever ikke lenger selv”, sier Paulus, ”men Kristus lever i oss”. Den liturgi, preken og salme som svikter vårt nye menneske – Kristus i oss – i frykt for å støte vår kjære, gamle, dødsdømte Adam, står for meg som et svik mot enhver tapper kirkegjenger som endelig har tatt opp sitt kors for å følge Kristus.

Så vidt jeg kan forstå, må formuleringene i liturgien velges med omhu for å styrke og nære vårt nye menneske gjennom ord og sakrament. Da må Guds ord samtidig lyde knivskarpt og hjerteskjærende sant om vårt gamle menneske som allerede på dåpsdagen ble korsfestet med Kristus – overgitt til døden. For det er vel det nye livet – Jesus Kristus - vi dypest sett skal takke for i en fallen verden? Sa ikke Jesus at ”den som elsker sitt liv, skal miste det”? Sa han ikke også at ”den som hater sitt liv i denne verden, skal berge det og få evig liv”?

Eller er liturgien til for lappe sammen og oppmuntre ”gamle Adam” så han føler seg trøstet når han går hjem fra kirken? Men fyller vi ny vin i gamle skinnsekker, vet vi hvordan det går til slutt.

Kirkehistorien har gitt oss en skatt av velslippte liturgiske formuleringer. For meg synes derfor en liturgisk fornyelse å være en ytterst ansvarsfull øvelse. Målet må være å finne nye formuleringer som sikrer at liturgiens ord - om mulig - enda klarere og utvetydig kan hjelpe oss til å ta imot og leve i dåpens gjenfødelse og fornyelse av våre liv ved Den hellige ånd.

Måtte ordvalget i de nye liturgiene virkelig makte å holde den frigjørende sannheten i Guds ord så klart fram at Guds Ånd får enda friere hender med oss! La oss derfor forkynne evangeliet og la ”gamle Adam” henge døende igjen på korset! Da vil ingen troende sjel gå nedtrykt hjem fra gudstjenesten uten samtidig å kjenne en uendelig mye større og dypere glede i Kristus.

Tore Vatne Helland